

kommer dette Moment frem, som vor § 2 rører ved, at man skal lade det staa frit for Præsten, om han vil vie dem eller ikke. Men det var endnu for radikalt den Gang for Folketinget. Det nedsatte Folketingsudvalg afgav sin Betænkning, hvori det indtalte, at disse Paragraffer „sigtede til at indføre borgerligt Ægtefæls som Lov for alle. Herimod maa Udvalget (med Lindtagelse af Forslagsstilleren) bestemt erklære sig.“ Derimod kunde man gaa med til at ændre Forslaget derhen, at det blev — som vi nu foreslaa det — en fri Sag, om man vilde have den borgerlige eller kirkelige Vielse. „Udvalget har derfor troet“, hedder det, „at Staten burde gaa saa vidt ind paa Lovforslagets Afdeling om borgerligt Ægtefæls, at det tillades enhver, der foretrækker kun at stifte borgerligt Ægtefæls, at kunne blive staaende derved“, men man opretholder det kirkelige Ægtefæls og kommer ikke ind paa Spørgsmaalet om Præsternes Frihed til at nægte Vielse. Det kom ikke videre den Gang end til denne Betænknings Afgivelse, og saa laa Spørgsmaalet hen i 21 Aar, indtil der i Samlingen 1880—81 blev indbragt et lille Lovforslag her af Balthasar Christensen som Folketingsmand for Midelfart, grundet paa et Andragende fra Præster oppe i hans Kreds, med Pastor Veth i Spidsen, et Forslag, der kun gik ud paa at indføre borgerligt Ægtefæls for fraskilte. Det lød ganske fort saaledes: „Loven af 13de April 1851 om borgerlig Vielse udstrekkes til at gælde for fraskilte Personer inden for Folketirken, som agte at indgaa nyt Ægtefæls. Det skal dog være dem uforment at lade sig kirkelig vie, naar Præster i Folketirken ere villige til at foretage Vielsen“. Trede Medlemmer ville altsaa se, at der kommer Spørgsmaalet om Præsternes Stilling til Vielsen frem. Det, som havde givet Anledning til Andragendet og derigennem til Lovforslaget, var vel ogsaa nærmest dette Ønske hos Præsterne, som jo er dybt begrundet i den kristelige Lære, at slippe for at vie fraskilte, hvor Skilsmisjens Grund er en anden end den eller de, som ifølge den kristelige Lære alene bør begrunde Skilsmisse. Dette Lovforslag undergik en udførlig Behandling her i Tinget, blev henvist til Udvalg, men kom ikke videre. — Det følgende Aar, altsaa i Samlingen 1881—82, indbragte saa det nuværende ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgtreds (S. Holm) her i Tinget et Lovforslag, som gik langt videre. Det gik ud paa at indføre borgerligt Ægtefæls — eller borgerlig Vielse, som jeg hellere vil kalde det — som Regel for alle — i den Forstand kan man altsaa gerne

kalde det tvungen borgerlig Vielse — men med Afgang for dem, der bagefter maatte ønske det, til at faa kirkelig Vielse. Det hedder i § 1: „Ægtefæls bliver for Fremtiden at stifte ved en borgerlig Handling.“ Det var Hovedreglen. Og saa hedder det i § 8: „Enhver af Folketirkens Præster er, indtil anderledes bestemmes ved kirkelig Anordning, berettiget“ — berettiget — „til kirkelig at indvie et for den borgerlige Dyrighed mellem tvende til Folketirken eller dels til den, dels til et andet kristeligt Trossamfund hørende Personer indgaaet Ægtefæls“. Jeg understreger Ordene „berettiget til“; det er det, som vi have i vor § 2, at det staaar Præsten frit for, om han vil foretage Vielsen eller ej. Dette Forslag gik efter en indgaaende første Behandling ogsaa i Udvalg, og det kom dog den Gang til en Udvalgsbetænkning, som ganske vist indeholder nogle ret forbeholdne Udtalelser om, at man under de daværende Forhold — det var jo den Periode, man har betegnet som Wisnepolitikkens Periode — ikke mente at kunne faa Forslaget ført igennem, og derfor nærmest fremsatte sine Tanker til Beskyndning for Fremtiden og til Drøftelse. Men paa disse to Punkter: borgerlig Vielse som almindelig Regel, og med Afgang til derefter, hvis en Præst er villig dertil, at lade sig kirkelig vie af ham, gjorde Betænkningen ingen Forandring; der stod Udvalgets store Flertal sammen om Forslaget. Til 2den Behandling kom det ikke, og siden har Sagen ikke været fremme for Folketinget, og jeg tør vist sige: heller ikke for Rigsdagen. — Jeg skal dertil føje en Oplysning om, hvorledes Stillingen var i Kirkekommissionen; ja, jeg siger Kirkekommissionen; der har jo været flere; men den første i 1854 kom, saa vidt jeg har kunnet se, ikke som Helhed ind paa dette Spørgsmaal om Formen for Ægtefæls Indgaaelse. Et enkelt af Medlemmerne, Pastor Ferdinand Jønger, gjorde en Indstilling desangaaende, men det ses ikke, at den har vakt videre Forhandling eller Drøftelse i Kommissionen. — Der skal derefter have været en Kommission særlig om Ægtefæls mellem fraskilte, fra 1859—62; men der ses heller ikke at være kommen nogen Frugt ud af dens Arbejde, og det samme gælder jo desværre den store Kirkekommission fra 1868—70; men da denne dog staaar som det vigtigste Udslag af de fra oven af gjorte Forsøg paa at faa Gang i Løsningen af de kirkelige Frihedskrav herhjemme, vil jeg blot minde om, hvorledes Stillingen var der med Hensyn til dette Punkt om borgerligt Ægtefæls eller borgerlig Vielse. Der foreligger et Forslag